

naren que li fossen tramesos 400 pans calents, axí com exirien del forn, vi e confits de mel e de sucre», ib. I, 320; «l'artiacha passava cavalcant per la plaça, e anava-s deportar a un castell qui era seu; e en la azembla que menava avia barrals de vi --- e portava blanch pa, e salses, e confits; aquel artiacha era molt gras e era gran menjador ---», Lull (*Blanq.*, *NCL.* II, 97.3),¹ on per tant sembla ser més aviat 'substàncies diverses confitades'.²

Confit ens porta avui a la idea dels de bateig (*Butll.* 10 *Dial. Cat.* xvii, 109) i altres solemnitats; però com que en l'origen tingué paper adjectiu (pel seu caràcter de participi) ha pogut conservar la qualitat d'adjectiu femení, especialment en combinacions com *oliva confita* (*BDC* x, 118), o *sardina confita* (en conserva, *BDC* 15 *xiv*, 61); «una olla de codonys confits», 1385, «escor-sa de ponsem confita», 1416, «300 nots [nous] confites, coliadri confit», *InvLC*. Aquests són els confits de saliantre» d'OPou («coriandri grana saccharo incrustata»), que registra junt amb «confits de amella: 20 *amigdalae saccharo incrustatae; y axí de les altres coses de que se fan confits»* (*TbPu.*, 197).

Del mateix origen ha de ser així mateix el mossàr. *gunfit*, que apareix en *PAlc.*, i escriptures aràbigues de Granada, i des d'allí a passar a l'àrab vulgar del 25 *Marroc i Algèria*. Evolució aproximadament paral·lela a la del nostre mot van tenir l'oc. ant. *confiech*, fr. *confit* (que ha funcionat més aviat com a participi del verb *confire* 'confitar') i it. *confetto*, sobretot usat en plural, *confetti*; aquest s'ha usat modernament entre 30 *nosaltres i els castellans*, per designar els 'paperets' de les rues i processons, que han substituït avui els confits que hom hi tirava abans, en les festes carnavalesques.³

DERIV.: *Confitar* [1472, *JnEsteve, Liber Eleg.* I, 35 *8v*], «*confitar* ab sucre alguna cosa, ab mel: condire saccharo, melle», OPou (*TbPu.*, 176); que va substituir l'antic verb *confir* [Subj. Pres. *confesca*, en les *Ordinacions Palatines; pomes confides*, 1373], descendent de CONFICĒRE; *confitat* m. «talls de llom y de botifarra vermella que's conserva ab greix o llard y oli», Ager (*Porcioles, Folk. de la V. d'Ager*, p. 35); cf. l'arag. *confitar*, Cejador, *Tesoro* IX, 181. *Confiter* [1408; «lo brunater / e confiter, / la bunyolera / ---», *JRoig, Spill*, 2986]; *confiteria* [Lab. 1839]. 45 *Confitura* [1507, *Busa-Nebr.*; 1546; «del rabost, armaris de confitures, fruytes --- confitures: dulciaria, mel ---» (*TbPu.*, 197); «*confitures*: dulciaria; *confitures seques*: hypotrimmata; *pot de confitures*», 1640, *DTo.*]; «algun fill de Benigani, carregat d'orcetes plenes d'arròp o *confitura*, que dibuena en la capital», *MGadea, T. del Xè* I, 15; *confiturera* [Lab. 1839].

Desconfir 'derrotar' [1316, i el part. *desconfit* ja en *Desclot*,⁴ etc.], negatiu del verb CONFICĒRE, amb el sentit etimològic de 'desfer'; d'on provenen també 55 l'it. *sconfire*, amb part.-subst. *sconfitta* 'desfeta, derrota',⁵ i el fr. antiq. *dé[s]confire*,⁶ en català el mot restà en els fins a la fi de l'Edat Mitjana: «anasa a cercar la armada del dit Bohamó, per *desconfir*-la, ab la ajuda de Déu», doc. de 1316 (*BABL* v, 178; altre 60

ex. de la mateixa data, ib. v, 87); en imperfet: «sí con hun rey --- qui tot son temps / l'à plagut guer-rejar ab l'enemic / qui d'ell no-s pot vantar may lo vencés / --- / fins qu'en les hosts contra-l rey, fon vengut / un soldader, qui lo rey *desconfia*», Ausiàs x, 8; i en el *Tirant* de Martorell: «e fas certa la senyoria tua que deu millia dels teus basten a *desconfir* cent millia dels altres» [Ag. I, 35, de nou *NCL.* II, 51.20]; «lo dit fr. Joan, ab lo dit Pelegrí al costat, comensaren la Batalla contra los Cans Turchs a 5 de juny [1456] --- e finalment los christians venceren e *desconfiren* los Turchs», *Rúbr. de Bruniquer* I, 281; també en Muntaner i en el *Curial*: «14 meses durà aquesta guerra que --- haguem d'ells més de 700 persones d'armes, entre morts e preses, e-ls *desconfim* dues o tres vegades» (*Casac.*, § 252, VII, 22.31).

Troblem ja *desconfit*, *-fita*, part., en *Desclot*, i en alguns dels textos ja citats: «sí él anava en la batala axí desconselat con és, él serà *dasconfit* e ahontat per son *anamich*» (traduint fr. ant. *desconfiz*), «sel qu'él avia *desconfit*», *Questa* de Reixac (24.33, 89.1); «trames a dir al soldà que en tot cas del món isqués fora del camp, puix la batalla era perduda e lo camp era *desconfit*», *Jomartorell* (Ag. II, 97). D'on el substantiu *desconfita* 'derrota', que ja apareix en català l'any 1283: «enteseu ab gran goig --- aqueles coses que-ns tramesés a dir de la *desconfita* e de la victòria de ['sobre, contra'] les galees de Prohensa» (*Bofarull, Ant. Marina Cat.*, p. 66); en Muntaner: «axí com a Déu plagué, la *desconfita* tornà sobre-l rei Corral e ses gents» (*Casac.* I, 81.8); i també en Reixac: «co<r>ragueren los set frares sobre los quatre, e tornà la *desconfita* sobre los set frares, e sí fóran tots morts», «fo vengut a *desconfita* e cant él se viu: axí *desconfit* ---» (*Questa*, 39.7, 153.5); «aquesta és la més gran *desconfita* e mortaldat de gents que en aquels temps fos fet» en el *Tirant* de Martorell (Ag. I, 74), i també en el de Galba: «veurem si-ls poreu posar en *desconfita*», cap. 339 (*Riq.*, 938); *desconfitura* [S. xv]. L'it. *sconfitta* no es documenta (*Tom-maseo*) fins uns 50-70 anys després que el mot català, en el *Decameron* i en G. Villani.

¹ La substitució dels confits per l'it. *confetti* s'explica perquè els confits també es tiraven empaperats; després es tiraven mesclats amb paperets que contenien versos al·lusius a la festa celebrada o al gremi que els llançava; p. ex. en la commemoració del v aniversari de la Conquesta de València, el 1738, el gremi d'argenters, en una desfilada, «tirava petits joiells d'argent mesclats amb versets empaperats» m'escrivia J. G. M. el 1957, observant que enlloc com a València han estat tan usades les desfilades amb paperets i confits (desfilades de la Fira de Juliol Val. cap a 1915-18, etc.) i coses semblants (en els pobles valencians als nuvis en lloc de confits o paperets els tiren arròs). Cf. *confits* enumerats junt amb *pinjons* en StVicentF (*Quar.*, 88.130). — ² Lull l'usa també per a una decoçió alquímica: «l'hom anà al rey, e dix que ell era alquimista --- aquell hom hac més aur molt en tres